

บทที่ ๕

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

โครงการวิจัยเรื่อง “สภาพการปฏิบัติงานของข้าราชการครู” ได้จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้คือ

๑) เพื่อศึกษาและวิเคราะห์สภาพการใช้อัตรากำลังของข้าราชการครูในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ และสังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในด้านการใช้ข้าราชการครูตามคุณวุฒิปริญญาหรือประกาศนียบัตรที่ได้รับมา ชั่วโมงการสอน อัตราส่วนนักเรียนต่อครู การปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่ความรับผิดชอบในปัจจุบัน

๒) เพื่อศึกษาถึงสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น อันเป็นผลสืบเนื่องจากการจัดอัตรากำลังและปริมาณงานของข้าราชการครูที่รับผิดชอบในปัจจุบัน

ในการดำเนินการสำรวจข้อมูล ได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย และทำการวิจัยด้วยวิธีการสำรวจ (Survey research) โดยได้ส่งเจ้าหน้าที่ออกไปแจกแบบสอบถาม ชี้แจงและอธิบายการตอบแบบสอบถาม และเก็บรวบรวมแบบสอบถาม ผลปรากฏว่าได้รับแบบสอบถามคืนมาร้อยละ ๑๐๐ ของจำนวนแบบสอบถามที่สำรวจ ซึ่งมีลักษณะสำคัญของกลุ่มตัวอย่างคือ เป็นข้าราชการครูสายผู้สอน ซึ่งทำหน้าที่ปฏิบัติการสอนและทำหน้าที่สนับสนุนการสอนเป็นจำนวน ๑,๑๐๒ คน จาก ๔ เขตการศึกษา โดยเขตการศึกษาที่ ๒ (จ.ยะลา) กลุ่มตัวอย่างร้อยละ ๓๑.๔ เขตการศึกษาที่ ๖ (จ.ลพบุรี) กลุ่มตัวอย่างร้อยละ ๒๖.๔ เขตการศึกษาที่ ๘ (จ.เชียงใหม่) กลุ่มตัวอย่างร้อยละ ๒๑.๒ และเขตการศึกษาที่ ๕ (จ.อุดรธานี) กลุ่มตัวอย่างร้อยละ ๒๐.๔

๑. สรุปผลการวิจัย

จากการสำรวจกลุ่มตัวอย่างของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ และสังกัดกรมสามัญศึกษา จำนวน ๑,๑๐๒ คน ได้ข้อสรุปผลการวิจัยด้านต่าง ๆ ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้คือ

๑) การใช้ข้าราชการครูตามคุณวุฒิปริญญาและหรือประกาศนียบัตรของข้าราชการครูที่ได้รับมา

ข้าราชการครูจากกลุ่มตัวอย่าง เป็นผู้ที่ได้รับคุณวุฒิทางการศึกษาตั้งแต่เริ่มเข้ารับราชการเป็นข้าราชการครูร้อยละ ๔๖.๖ ซึ่งได้แก่คุณวุฒิประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา (ปกศ.) ประกาศนียบัตรครูพิเศษการศึกษา (พ.กศ.) ประกาศนียบัตรประโยคครูประถม (ป.ป.) และประกาศนียบัตรประโยคครูพิเศษประถม (พ.ป.) ส่วนคุณวุฒิที่ได้รับสูงขึ้นในขณะตอบแบบสอบถามจะเป็นคุณวุฒิในระดับปริญญาตรีทางการศึกษาร้อยละ ๕๑.๓ ได้แก่คุณวุฒิปริญญาการศึกษามัธยมศึกษา (กศ.ม.) ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.) ปริญญาศึกษาศาสตรบัณฑิต

(ศษ.บ.) ปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต (ศึกษาศาสตร์) และปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต (ศึกษาศาสตร์) ซึ่งเป็นการใช้ อนุมัติตรงตามสายงานการสอนของข้าราชการครู

๒) ชั่วโมงการสอน การปฏิบัติราชการและการปฏิบัติกิจกรรมอื่น

จำนวนข้าราชการครูจากกลุ่มตัวอย่างร้อยละ ๓๘.๕ มีจำนวนชั่วโมงในการปฏิบัติหน้าที่ในการสอน สัปดาห์ละ ๑๐ - ๒๐ ชั่วโมง และใช้เวลาในการปฏิบัติงานกิจกรรมอื่น ๆ เพื่อสนับสนุนการเรียนการสอนและ งานบริการ อาทิเช่น งานการปกครอง งานแนะแนว งานนิเทศ ตรวจสอบบ้าน เตรียมการสอน จัดเตรียมอุปกรณ์ การเรียนการสอน งานสหกรณ์โรงเรียน งานลูกเสือ ยุวกาชาด เนตรนารี นักศึกษาวิชาทหาร สัปดาห์ละ ๑ - ๑๐ ชั่วโมง เป็นจำนวนร้อยละ ๖๓.๖ เมื่อรวมจำนวนชั่วโมงการปฏิบัติงานของข้าราชการครูสูงสุด จะใช้เวลา สัปดาห์ละ ๓๐ ชั่วโมง

จำนวนชั่วโมงรวมทั้งข้าราชการครูจากกลุ่มตัวอย่างปฏิบัติงานสูงสุดสัปดาห์ละ ๓๐ ชั่วโมงนี้ อาจจะยังไม่ได้มาตรฐานที่แน่นอน เนื่องจากข้อจำกัดของคำถามที่ใช้ถามเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติงานการสอนและกิจกรรม อื่นๆยังไม่ครอบคลุมเท่าที่ควร ประกอบกับงานการสอนนั้นจะเป็นสภาพของงานที่ต่อเนื่อง เมื่อครูที่ทำการสอนแล้ว จะต้องจัดเตรียมการสอน เตรียมอุปกรณ์การสอน สำหรับชั่วโมงต่อไป พร้อมทั้งมีการตรวจงานของนักเรียนและ วัดผลประเมินผลอีกด้วย

๓) ตำแหน่งปัจจุบันกับหน้าที่ความรับผิดชอบ

จำนวนข้าราชการครูจากกลุ่มตัวอย่างร้อยละ ๘๒.๕ เป็นข้าราชการครูสายงานการสอน ซึ่งทำหน้าที่ ปฏิบัติการสอนและทำหน้าที่สนับสนุนการสอน โดยสอบถามความคิดเห็นของข้าราชการครูต่อลักษณะงานที่ ปฏิบัติตามหน้าที่ความรับผิดชอบของครูสายงานการสอน จำนวน ๒๖ ข้อ อาจสรุปความคิดเห็นของข้าราชการครู จากกลุ่มตัวอย่างโดยเปรียบเทียบระหว่างข้าราชการครูสายงานการสอน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถม- ศึกษาแห่งชาติ และข้าราชการครูสายงานการสอนสังกัดกรมสามัญศึกษา เฉพาะความคิดเห็นที่เป็นความเห็นที่แตก ต่างกัน โดยแยกกลุ่มความคิดเห็นที่แตกต่างกัน ๓ กลุ่มคือ

๓.๑) กลุ่มที่มีความเห็นด้วยกับสภาพการปฏิบัติงาน สรุปความเห็นได้ดังนี้

(๑) การปกครองดูแลนักเรียนเป็นเรื่องที่จำเป็นที่สุดของครู ข้าราชการครูที่ตอบแบบ สอบตามสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ มีความเห็นด้วยร้อยละ ๕๕.๑ ส่วนข้าราชการครู สังกัดกรมสามัญศึกษาเห็นด้วยร้อยละ ๕๐.๘ เป็นความเห็นที่แตกต่างกัน ($X^2 = ๘.๖๓$) เนื่องจากสภาพการปฏิบัติ งานของข้าราชการครูในระดับอนุบาลศึกษาและระดับประถมศึกษาจะเป็นการเตรียมพื้นฐานทางการศึกษาให้แก่เด็ก เล็กอายุระหว่าง ๕ - ๑๑ ขวบ ครูจึงต้องปกครองดูแลอย่างใกล้ชิดมากกว่า ครูที่ทำการสอนในระดับมัธยมศึกษา ซึ่งเด็กที่รับผิดชอบจะมีความรู้พื้นฐานทางการศึกษาแล้ว และจะมีอายุตั้งแต่ ๑๒ ปีขึ้นไป

(๒) การให้บริการทางการศึกษาหรือส่งเสริมการเรียนการสอน เช่น จัดหา ผลิต ควบคุม ดูแลและบำรุงรักษาสื่อการเรียนการสอนและเครื่องมืออุปกรณ์อื่น ๆ เป็นหน้าที่ของโรงเรียน ข้าราชการครูที่ ตอบแบบสอบถามสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ มีความเห็นด้วยร้อยละ ๗๑.๑ ส่วน ข้าราชการครูสังกัดกรมสามัญศึกษามีความเห็นด้วยร้อยละ ๖๐.๑ เป็นความเห็นที่แตกต่างกัน ($X^2 = ๑๑.๘๑$)

เนื่องจาก หลักสูตรในระดับชั้นอนุบาลศึกษาและประถมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดให้ใช้วัสดุประกอบหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นเป็นหลัก ดังนั้นโรงเรียนในระดับอนุบาลศึกษาและประถมศึกษา จะจัดหา ผลิต ควบคุม ดูแล บำรุงรักษาสื่อการเรียนการสอนมากกว่าโรงเรียนที่สอนในระดับชั้นมัธยมศึกษา

(๓) การให้บริการด้านวิชาการและร่วมมือกับฝ่ายวิชาการของสถานศึกษาหรือหน่วยงานอื่นในสาขาที่รับผิดชอบหรือสาขาอื่นที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ข้าราชการครูที่ตอบแบบสอบถามสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ มีความเห็นด้วยร้อยละ ๖๘.๗ ส่วนข้าราชการครูสังกัดกรมสามัญศึกษามีความเห็นด้วยร้อยละ ๕๘.๒ เป็นความเห็นที่แตกต่างกัน ($X^2 = ๑๐.๔๓$) เนื่องจากครูที่ปฏิบัติการสอนในระดับชั้นอนุบาลศึกษาและประถมศึกษาจะต้องมีความเกี่ยวข้องกับทุกสาขาวิชา เพราะครูที่ทำการสอนส่วนมากจะทำการสอนทุกวิชาคือ ๑ ชั้นเรียน จึงต้องอาศัยความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลมากกว่าข้าราชการครูที่ทำการสอนในระดับมัธยมศึกษาที่จะต้องปฏิบัติการสอนเฉพาะสาขาวิชาซึ่งจะเกี่ยวข้องกับวิชาอื่นน้อย

(๔) การนิเทศหรือช่วยนิเทศในสาขาวิชาที่รับผิดชอบหรือรับผิดชอบกลุ่มโรงเรียนต้องเป็นหน้าที่ของผู้บริหาร ข้าราชการครูที่ตอบแบบสอบถามสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ มีความเห็นด้วยร้อยละ ๖๔.๘ ส่วนข้าราชการครูที่สังกัดกรมสามัญศึกษา มีความเห็นด้วยร้อยละ ๕๐.๘ เป็นความเห็นที่แตกต่างกัน ($X^2 = ๑๘.๐๖$) เนื่องจาก สภาพงานของครูระดับประถมศึกษาจะแบ่งเป็นกลุ่มโรงเรียนได้อย่างชัดเจนซึ่งผู้บริหารของโรงเรียนจะต้องเป็นผู้นำกลุ่ม ทางด้านการนิเทศความรู้ทางวิชาการทุกสาขาให้แก่ครูในโรงเรียนและจะต้องรับผิดชอบในฐานะกลุ่มของโรงเรียนด้วย แต่โรงเรียนในระดับมัธยมศึกษาการจัดกลุ่มโรงเรียนยังไม่คล่องตัวเท่าที่ควรอาจมีสาเหตุจากจำนวนโรงเรียนมีน้อย การคมนาคมไม่สะดวก สภาพงานนิเทศการเรียนการสอนจะไม่เด่นชัดเท่ากับครูระดับประถมศึกษา

(๕) การคำนึงการฝึกอบรมครูประจำการเป็นเรื่องที่ผู้บริหารต้องรับผิดชอบ ข้าราชการครูที่ตอบแบบสอบถามสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติมีความเห็นด้วยร้อยละ ๑๘.๕ ส่วนข้าราชการครูสังกัดกรมสามัญศึกษามีความเห็นด้วยร้อยละ ๘๔.๘ เป็นความเห็นที่แตกต่างกัน ($X^2 = ๓.๑๗$) เนื่องจากข้าราชการครูที่สอนในระดับมัธยมศึกษาจะต้องสอนเฉพาะวิชา ความเชี่ยวชาญการสอนเฉพาะวิชาจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหารจะต้องให้การสนับสนุนดูแลมากกว่า ครูที่ทำการสอนในระดับประถมศึกษา

(๖) การปฏิบัติงานธุรการเป็นหน้าที่ของครูธุรการหรือนักการภารโรงไม่ใช่หน้าที่ของครูผู้สอน ข้าราชการครูที่ตอบแบบสอบถามสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ มีความเห็นด้วยร้อยละ ๕๓.๘ ส่วนข้าราชการครูสังกัดกรมสามัญศึกษามีความเห็นด้วยร้อยละ ๖๗.๓ เป็นความเห็นที่แตกต่างกัน ($X^2 = ๑๖.๖$) เนื่องจาก การแบ่งแยกหน้าที่ของข้าราชการครูสายสอนที่ทำหน้าที่ปฏิบัติการสอนและทำหน้าที่สนับสนุนการสอนของสถานศึกษาในระดับมัธยมศึกษาแบ่งแยกหน้าที่ชัดเจนกว่าประกอบกับบุคลากรครูสายสนับสนุนการสอนจะขาดแคลนน้อยกว่าบุคลากรในสถานศึกษาระดับประถมศึกษา

(๗) การปฏิบัติงานการเงินและบัญชีเป็นหน้าที่ของครูการเงินไม่ใช่หน้าที่ของครูผู้สอน ข้าราชการครูที่ตอบแบบสอบถามสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติมีความเห็นด้วยร้อยละ ๑๐.๖ ส่วนข้าราชการครูสังกัดกรมสามัญศึกษามีความเห็นด้วยร้อยละ ๘๐.๘ เป็นความเห็นที่แตกต่างกัน ($X^2 =$

๑๑.๖๗) เนื่องจากการแบ่งแยกหน้าที่ของข้าราชการครูสายสอนที่ทำหน้าที่ปฏิบัติการสอน และข้าราชการครูสายสอนที่ทำหน้าที่สนับสนุนการสอนของสถานศึกษาในระดับมัธยมศึกษา แบ่งแยกหน้าที่ชัดเจนกว่า ประกอบกับบุคลากรครูสายสนับสนุนการสอน เช่น การเงินและบัญชีจะขาดแคลนน้อยกว่าบุคลากรในสถานศึกษาระดับประถมศึกษา

(๘) การปฏิบัติงานพัสดุเป็นหน้าที่ของครูพัสดุหรือนักการภารโรง ไม่ใช่หน้าที่ของครูผู้สอน ข้าราชการครูที่ตอบแบบสอบถามสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ มีความเห็นด้วยร้อยละ ๖๑.๒ ส่วนข้าราชการครูสังกัดกรมสามัญศึกษามีความเห็นด้วยร้อยละ ๗๐.๒ เป็นความเห็นที่แตกต่างกัน ($X^2 = ๗.๖๓$) เนื่องจากการแบ่งแยกหน้าที่ในการปฏิบัติงานของข้าราชการครูในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาจะชัดเจนมากกว่าในระดับประถมศึกษา ประกอบกับการขาดแคลนบุคลากรสายสนับสนุนการสอนน้อยกว่า สถานศึกษาในระดับประถมศึกษา

(๙) การปฏิบัติงานโสตทัศนศึกษาเป็นหน้าที่ของครูโสตทัศนศึกษาไม่ใช่หน้าที่ของครูผู้สอน ข้าราชการครูที่ตอบแบบสอบถามสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ มีความเห็นด้วยร้อยละ ๕๑.๐ ส่วนข้าราชการครูสังกัดกรมสามัญศึกษามีความเห็นด้วยร้อยละ ๖๖.๕ เป็นความเห็นที่แตกต่างกัน ($X^2 = ๒๑.๖๕$) เนื่องจากการแบ่งแยกหน้าที่ของครูที่ทำหน้าที่ปฏิบัติการสอนกับครูที่ทำหน้าที่สนับสนุนการสอนในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาจะชัดเจนกว่าครูที่ทำการสอนในสถานศึกษาระดับประถมศึกษา

(๑๐) การปฏิบัติงานบรรณารักษ์เป็นหน้าที่ของครูบรรณารักษ์ไม่ใช่หน้าที่ของครูผู้สอน ข้าราชการครูที่ตอบแบบสอบถามสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติมีความเห็นด้วยร้อยละ ๕๖.๖ ส่วนข้าราชการครูสังกัดกรมสามัญศึกษามีความเห็นด้วยร้อยละ ๗๔.๑ เป็นความเห็นที่แตกต่างกัน ($X^2 = ๒๘.๗๓$) เนื่องจากการแบ่งแยกหน้าที่ของครูที่ทำหน้าที่ปฏิบัติการสอนกับครูที่ทำหน้าที่สนับสนุนการสอนในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาจะชัดเจนกว่าครูที่ทำการสอนในสถานศึกษาระดับประถมศึกษา

๓.๒) กลุ่มที่ไม่เห็นด้วยกับสภาพการปฏิบัติงาน สรุปความเห็นได้ดังนี้คือ

การสอนและอบรมความรู้สามัญและหรือวิชาชีพแก่ประชาชนตลอดจนให้บริการแก่สังคมในด้านต่าง ๆ ไม่ใช่หน้าที่ของครูผู้สอน

ข้าราชการครูที่ตอบแบบสอบถามสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติไม่เห็นด้วยกับความคิดเห็นข้อนี้ร้อยละ ๕๕.๕ ส่วนข้าราชการครูสังกัดกรมสามัญศึกษาไม่เห็นด้วยร้อยละ ๖๖.๔ เป็นความเห็นที่แตกต่างกัน ($X^2 = ๑๐.๒๗$) เนื่องจากหลักสูตรการเรียนการสอนในระดับมัธยมศึกษาจะสนองความต้องการของท้องถิ่นทางด้านอาชีพ ดังนั้นการจัดสอนวิชาชีพและวิชาสามัญจะต้องสอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่นเป็นหลัก ครูที่ทำการสอนในระดับมัธยมศึกษาจึงมีหน้าที่ที่จะต้องให้ความรู้ทั้งทางด้านวิชาสามัญและวิชาชีพแก่ประชาชนมากกว่าครูที่ทำการสอนในระดับประถมศึกษา ซึ่งครูที่ทำการสอนในระดับประถมศึกษาที่มีหน้าที่จะให้ความรู้ทั้งวิชาสามัญและวิชาชีพแก่ประชาชนทุกด้านด้วย

๓.๓) กลุ่มที่มีความเห็นตรงกันข้ามกันเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติงาน สรุปความคิดเห็นได้ดังนี้คือ

(๑) การปฏิบัติงานโภชนาการเป็นหน้าที่ของครูโภชนาการไม่ใช่หน้าที่ของครูผู้สอน ข้าราชการครูที่ตอบแบบสอบถามสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติไม่เห็นด้วยกับความคิด

เห็นข้อนี้ร้อยละ ๕๕.๓ ส่วนผู้ตอบแบบสอบถามสังกัดกรมสามัญศึกษา มีความเห็นด้วยร้อยละ ๖๐.๓ เป็นความเห็นที่แตกต่างกัน ($X^2 = ๒๑.๖๕$) เนื่องจากสภาพการปฏิบัติงานของครูที่ทำการสอนในระดับอนุบาลศึกษาและประถมศึกษาจะไม่สามารถแบ่งการปฏิบัติงานทางโภชนาการของครูออกได้ เพราะครูระดับดังกล่าวจะต้องดูแลนักเรียนอย่างใกล้ชิดทางด้านโภชนาการ ส่วนครูที่ทำการสอนในระดับมัธยมศึกษา สภาพการปฏิบัติงานไม่ต้องดูแลนักเรียนในเรื่องโภชนาการโดยตรง จะมอบภาระหน้าที่ให้ครูโภชนาการซึ่งทำหน้าที่สนับสนุนการสอน

(๒) การปฏิบัติงานอนามัยโรงเรียนเป็นหน้าที่ของครูอนามัยโรงเรียนไม่ใช่หน้าที่ของครูผู้สอน ข้าราชการครูที่ตอบแบบสอบถามสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติไม่เห็นด้วยกับความเห็นข้อนี้ร้อยละ ๖๕.๖ ส่วนผู้ตอบแบบสอบถามสังกัดกรมสามัญศึกษา มีความเห็นด้วยร้อยละ ๕๔.๓ เป็นความเห็นที่แตกต่างกัน ($X^2 = ๓๖.๐$) เนื่องจากสภาพการปฏิบัติงานของครูที่ทำการสอนระดับอนุบาลศึกษาและประถมศึกษาจะต้องปฏิบัติงานทางด้านดูแลสุขภาพ สุขนิสัยให้กับนักเรียนไปพร้อมด้วย ส่วนครูที่สอนระดับมัธยมศึกษาไม่ต้องดูแลในเรื่องสุขภาพ อนามัย จะเป็นหน้าที่ของครูอนามัยโดยตรงที่จะรับผิดชอบ

(๓) การปฏิบัติงานพยาบาลเป็นหน้าที่ของครูพยาบาลไม่ใช่หน้าที่ของครูผู้สอน ข้าราชการครูที่ตอบแบบสอบถามสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติไม่เห็นด้วยกับความเห็นข้อนี้ร้อยละ ๖๓.๓ ส่วนผู้ตอบแบบสอบถามสังกัดกรมสามัญศึกษา มีความเห็นด้วยร้อยละ ๕๘.๘ เป็นความเห็นที่แตกต่างกัน ($X^2 = ๔๔.๓๘$) เนื่องจากสภาพการปฏิบัติงานของครูที่ทำการสอนระดับอนุบาลและประถมศึกษาจะต้องปฏิบัติงานทางด้านพยาบาล ดูแลนักเรียนอย่างใกล้ชิด และเป็นวิชาที่เกี่ยวข้องในหลักสูตรประถมศึกษาด้วย ส่วนครูที่สอนระดับมัธยมศึกษาไม่ต้องปฏิบัติงานด้านพยาบาลแก่เด็กนักเรียนเพราะหลักสูตรได้แยกเป็นรายวิชา

(๔) การปฏิบัติงานเกษตรเป็นหน้าที่ของครูเกษตรหรือภารโรงไม่ใช่หน้าที่ของครูผู้สอน ข้าราชการครูที่ตอบแบบสอบถามสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ไม่เห็นด้วยร้อยละ ๖๑.๐ ส่วนผู้ตอบแบบสอบถามสังกัดกรมสามัญศึกษามีความเห็นด้วยร้อยละ ๖๓.๖ เป็นความเห็นที่แตกต่างกัน ($X^2 = ๕๔.๒๕$) เนื่องจากสภาพการปฏิบัติงานการสอนของครูที่สอนระดับอนุบาลและประถมศึกษาครู ๑ คนจะทำการสอนทุกกลุ่มวิชารวมทั้งงานเกษตรด้วย แต่สภาพการปฏิบัติงานสอนของครูที่ทำการสอนระดับมัธยมศึกษาจะสอนเฉพาะวิชา ดังนั้นจึงมีความเห็นว่าการสอนวิชาเกษตรไม่ใช่หน้าที่ของครูที่ปฏิบัติการสอน

อาจกล่าวโดยสรุปในภาพรวม ความคิดเห็นของข้าราชการครูจากกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อการปฏิบัติงานของครู ได้แก่ ครูจะต้องมีหน้าที่ในการปฏิบัติการสอนเป็นสิ่งสำคัญ ในการปฏิบัติการสอนจะต้องมีการเตรียมการสอน เตรียมอุปกรณ์การสอน วัสดุและประเมินผล การตรวจงานนักเรียน นอกจากงานในหน้าที่ปฏิบัติการสอนแล้ว ครูจะต้องมีหน้าที่ส่งเสริมการสอนอีก อาทิเช่น การสอนซ่อมเสริม การปกครองนักเรียน การแนะแนว การติดต่อผู้ปกครองนักเรียน ตำรวจการมาเรียนของนักเรียน ดูแลความพร้อมของห้องเรียน ควบคุมแถวและกิจกรรมหน้าเสาธง เป็นที่ปรึกษาขุมขุมต่าง ๆ หรือประชุมปรึกษางานที่เกี่ยวข้องรวมทั้งการนิเทศงาน การผลิตสื่อการเรียน การสอน การให้บริการทางด้านวิชาการและวิชาชีพแก่นักเรียนและชุมชน และยังมีงานที่ครูจะต้องปฏิบัติทางการสนับสนุนการสอนอีก ถ้าหากในโรงเรียนที่ทำการสอนไม่มีตำแหน่งข้าราชการครูสายสนับสนุนการสอน ข้าราชการครูที่ทำหน้าที่ปฏิบัติการสอนจะต้องมาทำหน้าที่สนับสนุนการสอนอีก อาทิเช่น งานธุรการ การเงินและ

บัญชี ทัศนศึกษา ทะเบียนวัดผล บรรณารักษ์ ทัศนศึกษา งานโภชนาการ อนามัยโรงเรียน งานพยาบาล และงาน เกษตรกรรม

๔) ความคิดเห็นเกี่ยวกับอาชีพครู

จำนวนข้าราชการครูจากกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับอาชีพครู จากคำถามจำนวน ๒๑ ข้อ โดยเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างข้าราชการครูสายงานการสอนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา แห่งชาติ และข้าราชการครูสายงานการสอนสังกัดกรมสามัญศึกษา เฉพาะที่มีความคิดเห็นแตกต่างกันโดยแยกกลุ่ม ความคิดเห็นที่แตกต่างกันออก ๒ กลุ่มคือ

๔.๑) กลุ่มที่มีความเห็นด้วยเกี่ยวกับอาชีพครู

(๑) ถ้าอาชีพอื่นมีรายได้ สวัสดิการและความมั่นคงเทียบได้กับหรือดีกว่าอาชีพครู ท่านจะเปลี่ยนอาชีพ

ข้าราชการครูที่ตอบแบบสอบถามสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา แห่งชาติ เห็นด้วยกับความคิดเห็นข้อนี้ร้อยละ ๕๐.๑ และข้าราชการครูสังกัดกรมสามัญศึกษาเห็นด้วยร้อยละ ๕๕.๖ เป็นความเห็นที่แตกต่างกัน ($X^2 = ๑.๗๐$) อาจเนื่องจากครูที่ทำการสอนในระดับมัธยมศึกษาสอนเฉพาะ วิชาจึงมีความรู้สึกในสาขาวิชาเฉพาะมาก จึงมีแนวโน้มต่อการออกไปประกอบอาชีพอื่นที่มีรายได้ดีกว่าการเป็น อาชีพครูมากกว่าครูที่ทำการสอนระดับอนุบาลศึกษาและประถมศึกษา

(๒) อาชีพครูเป็นอาชีพที่ข้าพเจ้าพอใจที่สุด

ข้าราชการครูที่ตอบแบบสอบถามสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา แห่งชาติ เห็นด้วยกับความคิดเห็นข้อนี้ร้อยละ ๗๔.๗ และข้าราชการครูสังกัดกรมสามัญศึกษาเห็นด้วยร้อยละ ๖๐.๗ เป็นความเห็นที่แตกต่างกัน ($X^2 = ๒๐.๖๓$) อาจเนื่องจากครูที่ทำการสอนในระดับอนุบาลศึกษาและ ประถมศึกษามีสภาพการปฏิบัติงานที่น่าพอใจ จึงทำให้ครูมีความพอใจในอาชีพของตนเองมากกว่าครูที่ทำการสอน ในระดับมัธยมศึกษา

(๓) ผู้ที่เป็นครูควรมีความรู้สูงเพื่อจะได้สั่งสอนผู้อื่นได้

ข้าราชการครูที่ตอบแบบสอบถามสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา แห่งชาติ เห็นด้วยกับความคิดเห็นข้อนี้ร้อยละ ๖๓.๒ และข้าราชการครูสังกัดกรมสามัญศึกษาเห็นด้วยร้อยละ ๗๒.๘ เป็นความเห็นที่แตกต่างกัน ($X^2 = ๘.๕๒$) อาจเนื่องจากสภาพการปฏิบัติงานการสอนของครูที่ทำการสอน ระดับมัธยมศึกษาจะต้องมีความรู้อย่างลึกซึ้งในสาขาวิชาเฉพาะที่ทำการสอนจึงส่งผลให้ครูต้องเสริมสร้างความรู้ให้ สูงขึ้นกว่าครูที่ทำการสอนระดับชั้นอนุบาลศึกษาและประถมศึกษา

(๔) อาชีพครูเป็นอาชีพที่มีเกียรติและได้รับการยกย่องนับถือ

ข้าราชการครูที่ตอบแบบสอบถามสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา แห่งชาติ เห็นด้วยกับความคิดเห็นข้อนี้ร้อยละ ๗๘.๓ และข้าราชการครูสังกัดกรมสามัญศึกษาเห็นด้วยร้อยละ ๖๗.๒ เป็นความเห็นที่แตกต่างกัน ($X^2 = ๑๔.๐๒$) อาจเนื่องจากสภาพการปฏิบัติงานของข้าราชการครูระดับ อนุบาลศึกษาและประถมศึกษาที่มีความใกล้ชิดกับผู้ปกครองนักเรียนและชุมชนในแหล่งที่สถานศึกษาดังอยู่เป็น อย่างดี จึงส่งผลให้ค่านิยมทางความคิดดังกล่าวมีมากกว่าครูที่ทำการสอนในระดับมัธยมศึกษา

- (๕) ผู้ที่มีคุณวุฒิทางครูจะมีความสามารถในการสอนดีกว่าผู้ที่ไม่มีความคุณวุฒิทางนี้
ข้าราชการครูที่ตอบแบบสอบถามสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา

แห่งชาติ เห็นด้วยกับความคิดเห็นข้อนี้ร้อยละ ๖๗.๑ และข้าราชการครูสังกัดกรมสามัญศึกษาเห็นด้วยร้อยละ ๕๘.๕ เป็นความเห็นที่แตกต่างกัน ($X^2 = ๕.๓$) อาจเนื่องจากครูที่ทำการสอนในระดับชั้นอนุบาลศึกษาและระดับประถมศึกษาจำเป็นจะต้องใช้ครูที่มีคุณวุฒิทางครูโดยตรงเพื่อช่วยเป็นการวางรากฐานการศึกษาเบื้องต้นให้กับนักเรียน ส่วนครูที่ทำการสอนในระดับมัธยมศึกษาอาจจะต้องการครูที่มีคุณวุฒิครูและมีคุณวุฒิวิชาชีพอื่นประกอบบ้าง เพื่อเป็นการวางพื้นฐานทางอาชีพให้กับนักเรียน

๔.๒) กลุ่มที่มีความเห็นตรงกันข้ามกันเกี่ยวกับอาชีพครู

- (๑) ครูที่มีวุฒิทางวิชาชีพครูมักจะได้รับเงินเดือนขั้น เลื่อนตำแหน่งเร็วกว่าครูที่ไม่มี
วุฒิทางนี้

ข้าราชการครูที่ตอบแบบสอบถามสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา
แห่งชาติ เห็นด้วยกับความคิดเห็นข้อนี้ร้อยละ ๕๖.๖ ส่วนข้าราชการครูสังกัดกรมสามัญศึกษา ไม่เห็นด้วยกับความคิดเห็นข้อนี้ร้อยละ ๖๗.๒ เป็นความเห็นที่แตกต่างกัน ($X^2 = ๔๕.๘๕$) อาจเนื่องจากสภาพการปฏิบัติงานเมื่อครูที่ทำการสอนระดับอนุบาลศึกษาและระดับประถมศึกษาจำเป็นต้องใช้ครูที่มีคุณวุฒิทางวิชาชีพครูอยู่แล้ว ดังนั้นการพิจารณาความดีความชอบก็ควรจะมาจกพื้นฐานของสภาพการปฏิบัติงานดังกล่าว ส่วนครูที่ทำการสอนในระดับมัธยมศึกษาเนื่องจากสภาพการใช้ครูมีทั้งครูที่มีคุณวุฒิครูกับครูที่มีคุณวุฒิวิชาชีพอื่นประกอบกัน ดังนั้นการพิจารณาความดีความชอบไม่ควรจะขึ้นอยู่กับครูที่ได้รับคุณวุฒิทางครูเท่านั้น

- (๒) อาชีพครูมีความก้าวหน้า

ข้าราชการครูที่ตอบแบบสอบถามสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา
แห่งชาติ เห็นด้วยกับความคิดเห็นข้อนี้ร้อยละ ๕๘.๘ ส่วนข้าราชการครูสังกัดกรมสามัญศึกษา ไม่เห็นด้วยกับความคิดเห็นข้อนี้ร้อยละ ๕๒.๘ เป็นความเห็นที่แตกต่างกัน ($X^2 = ๑๔.๐๘$) อาจเนื่องจากสภาพการปฏิบัติงานของครูที่ทำการสอนในระดับอนุบาลศึกษาและประถมศึกษาจะได้ติดขัดกับแหล่งชุมชนนอกเมืองออกไป ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับอาชีพอื่น ๆ ที่อยู่ในชุมชนนั้นแล้วปรากฏว่าอาชีพการรับราชการครูจะมีความก้าวหน้ามากกว่า ส่วนครูที่ทำการสอนระดับมัธยมศึกษาจะอยู่ในชุมชนเมืองเป็นส่วนมาก ดังนั้นเมื่อเปรียบเทียบอาชีพครูกับอาชีพอื่น ๆ ในเมืองแล้ว จึงเห็นว่าอาชีพครูไม่มีความก้าวหน้า

- (๓) นักเรียนที่เรียนกับผู้ที่มีคุณวุฒิทางครูจะมีสัมฤทธิ์ผลในการเรียนดีกว่านักเรียนที่
เรียนกับผู้ไม่มีคุณวุฒิทางครู

ข้าราชการครูที่ตอบแบบสอบถามสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา
แห่งชาติ เห็นด้วยกับความคิดเห็นข้อนี้ร้อยละ ๖๐.๖ ส่วนข้าราชการครูสังกัดกรมสามัญศึกษา ไม่เห็นด้วยกับความคิดเห็นข้อนี้ร้อยละ ๕๔.๓ เป็นความเห็นที่แตกต่างกัน ($X^2 = ๑๕.๖$) อาจเนื่องจากครูที่ทำการสอนในระดับชั้นอนุบาลและประถมศึกษาได้รับคุณวุฒิทางครูมาโดยตรง จึงส่งผลให้ประสิทธิภาพการเรียนของนักเรียนขึ้นอยู่กับครูที่ได้รับคุณวุฒิทางครู ส่วนครูที่ทำการสอนในระดับมัธยมศึกษาจะได้รับคุณวุฒิทางครูและคุณวุฒิทางวิชาชีพอื่นประกอบด้วย ดังนั้นผลการเรียนของนักเรียนจะขึ้นอยู่กับครูมีคุณวุฒิครูไม่ได้

อาจกล่าวโดยสรุปในภาพรวมของความคิดเห็นเกี่ยวกับอาชีพครูของข้าราชการครูจากกลุ่มตัวอย่างได้
ว่า อาชีพครูเป็นอาชีพอิสระ มีเกียรติ ได้รับการยกย่องจากสังคม ผู้ที่จะเป็นครูได้นั้นควรจะต้องมีคุณวุฒิทางครู
หรือได้ผ่านกระบวนการในวิชาชีพครู ครูจะต้องมีความรู้ดีในวิชาที่สอน จะต้องรู้จักพัฒนา ปรับปรุงตนเองให้มีความรู้
สูงขึ้นทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมอยู่เสมอ ความรู้ของครูจะสัมพันธ์กับการสอนของครู ซึ่งจะส่งผลให้
นักเรียนมีคุณภาพดีขึ้น และมาตรฐานการศึกษาสูงขึ้น

๕) อัตราส่วนครูต่อนักเรียน

ข้าราชการครูจากกลุ่มตัวอย่าง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการกำหนดเกณฑ์อัตรากำลังระหว่างครูต่อ
นักเรียนในระดับชั้นอนุบาลศึกษา ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย ดังนี้คือ

๕.๑) อัตราส่วนของครูต่อนักเรียนในระดับชั้นอนุบาลศึกษา ข้าราชการครูจากกลุ่มตัวอย่างร้อยละ
๕๒.๘ ได้เห็นด้วยกับการกำหนดเกณฑ์อัตรากำลังที่ ก.ค. กำหนด คือ ครู ๑ คนต่อนักเรียน ๒๓ คน และข้าราชการ
ครูได้เสนอแนะว่า เกณฑ์อัตรากำลังที่ ก.ค. กำหนดสำหรับชั้นอนุบาลศึกษานี้จากสภาพการปฏิบัติงานของครูที่
รับผิดชอบต่อเด็กมาก จึงเสนอขอปรับปรุงเกณฑ์อัตรากำลังครูต่อนักเรียนใหม่เป็น ๑ : ๑๕ โดยข้าราชการครู
๑ คนต่อนักเรียนอนุบาล ๑๕ คน จากความคิดเห็นของข้าราชการครูร้อยละ ๒๑.๐ และยังมีข้าราชการครูจากกลุ่ม
ตัวอย่างที่ไม่แสดงความเห็นอีกร้อยละ ๔๔.๒ ดังนั้นอัตราส่วนครูต่อนักเรียนที่ข้าราชการครูเสนอแนะมา ยังหาข้อ
สรุปไม่ได้

๕.๒) อัตราส่วนของครูต่อนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษา ข้าราชการครูจากกลุ่มตัวอย่างร้อยละ
๖๘.๑ เห็นด้วยกับการกำหนดเกณฑ์อัตรากำลังที่ ก.ค. กำหนดคือ ครู ๑ คนต่อนักเรียน ๒๕ คน และข้าราชการครู
ได้เสนอแนะว่า เกณฑ์อัตรากำลังที่ ก.ค. กำหนด สำหรับครูประถมศึกษาควรจะใช้เกณฑ์เดิมของ ก.ค. จากความคิด
เห็นของกลุ่มตัวอย่างร้อยละ ๑๘.๒ และยังมีข้าราชการครูจากกลุ่มตัวอย่างอีกร้อยละ ๕๘.๒ ที่ไม่แสดงความคิดเห็น
ดังนั้นอัตราส่วนครูต่อนักเรียนที่ข้าราชการครูเสนอแนะยังหาข้อสรุปไม่ได้

๕.๓) อัตราส่วนของครูต่อนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ข้าราชการครูจากกลุ่ม
ตัวอย่างร้อยละ ๔๘.๘ เห็นด้วยกับการกำหนดเกณฑ์อัตรากำลังที่ ก.ค. กำหนดคือครู ๑ คนต่อนักเรียน ๑๗ คน
และข้าราชการครูได้เสนอแนะว่า เกณฑ์อัตรากำลังที่ ก.ค. กำหนดไว้ควรจะปรับปรุงใหม่เป็น ๑ : ๒๐ จากความเห็น
ของข้าราชการครูจากกลุ่มตัวอย่างร้อยละ ๑๕.๖ และยังมีข้าราชการครูจากกลุ่มตัวอย่างอีกร้อยละ ๕๖.๖ ที่ไม่
แสดงความคิดเห็น ดังนั้นอัตราส่วนครูต่อนักเรียนที่ข้าราชการครูเสนอแนะยังหาข้อสรุปไม่ได้

๕.๔) อัตราส่วนของครูต่อนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ข้าราชการครูจากกลุ่ม
ตัวอย่างร้อยละ ๕๔.๓ เห็นด้วยกับการกำหนดเกณฑ์อัตรากำลังที่ ก.ค. กำหนดคือ ครู ๑ คนต่อนักเรียน ๑๕ คน
และข้าราชการครูได้เสนอแนะว่าเกณฑ์อัตรากำลังควรเป็น ๑ ต่อ ๑๕ เช่นเดิม จากความเห็นของข้าราชการครูกลุ่ม
ตัวอย่างร้อยละ ๑๒.๔ และยังมีข้าราชการครูจากกลุ่มตัวอย่างอีกร้อยละ ๕๓.๑ ที่ไม่แสดงความคิดเห็น ดังนั้น
อัตราส่วนครูต่อนักเรียนที่ข้าราชการครูเสนอแนะยังหาข้อสรุปไม่ได้

อาจกล่าวโดยสรุปจากภาพรวมของกลุ่มตัวอย่างที่ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเกณฑ์อัตรากำลังระหว่าง
ครูกับนักเรียนได้ว่า ข้าราชการครูที่ทำการสอนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาลศึกษา ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น
และมัธยมศึกษาตอนปลาย มีความเห็นด้วยต่อการกำหนดเกณฑ์อัตรากำลังของ ก.ค.

๒. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

จากผลของการวิจัยทำให้ได้ข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางดังนี้คือ

๒.๑) ควรจะได้มีการศึกษาวิจัยสภาพการปฏิบัติงานของข้าราชการครูในรายละเอียดยิ่งขึ้น ให้สามารถสรุปได้ว่าภายใน ๑ สัปดาห์ ข้าราชการครูปฏิบัติงานใดบ้าง กิจกรรมละกี่ชั่วโมง เพื่อจะได้นำมาเป็นแนวทางในการจัดทำมาตรฐานการปฏิบัติงานของข้าราชการครูได้ชัดเจนและสอดคล้องกับข้อเท็จจริงที่ข้าราชการครูปฏิบัติอยู่

๒.๒) ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเกณฑ์อัตรากำลังข้าราชการครูต่อจำนวนนักเรียนในระดับชั้นต่าง ๆ แยกตามระดับการศึกษา เกณฑ์อัตรากำลังข้าราชการครูควรสอดคล้องกับสภาพการปฏิบัติงานที่เป็นจริงของข้าราชการครูที่รับผิดชอบสอน อาทิ ปัจจุบันครูที่ทำการสอนชั้นอนุบาลศึกษา ก.ค. ได้กำหนดให้ครู ๑ คนรับผิดชอบต่อนักเรียน ๒๓ คน แต่สภาพเป็นจริงนักเรียนที่มีอยู่ในห้องเป็นจำนวน ๔๐ คน ต่อครู ๑ คน เป็นต้น

๒.๓) ควรจะได้มีการศึกษาวิจัยต่อไปอีกว่า สภาพการใช้ข้าราชการครูตามคุณวุฒิที่ได้รับมาเป็นอย่างไร ได้มีการใช้ข้าราชการครูตรงตามคุณวุฒิตามความรู้ความสามารถหรือไม่ โดยเฉพาะลึกเป็นวิชาเอก และหาข้อสรุปการใช้คุณวุฒิของข้าราชการครูในสถานศึกษาต่าง ๆ เป็นอย่างไร มีคุณวุฒิใดมากน้อยอย่างไร เพื่อนำมาใช้ในการวางแผนกำลังคนของสถานศึกษา ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานบุคคลของ ก.ค. และสำนักงาน ก.ค. ต่อไป

๒.๔) ควรกำหนดกรอบคุณวุฒิของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ และกรมสามัญศึกษาให้ชัดเจน โดยครูที่ทำการสอนในระดับประถมศึกษาควรจะได้รับสมัครบุคคลที่สมัครสอบแข่งขันเข้ารับราชการเป็นข้าราชการครูเฉพาะผู้ที่ได้รับคุณวุฒิทางการศึกษาเท่านั้น ส่วนการสรรหาบุคคลในระดับกรมสามัญศึกษา ควรจะรับผู้ที่มีทั้งคุณวุฒิทางการศึกษาและคุณวุฒิวิชาชีพอื่นที่นำมาใช้สอนตรงตามหลักสูตรที่กำหนดเท่านั้น สำหรับข้าราชการครูที่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ และสังกัดกรมสามัญศึกษา ปัจจุบันที่ยังไม่มีคุณวุฒิทางครู ก.ค. ควรจัดหลักสูตรฝึกอบรม โดยกำหนดให้มหาวิทยาลัยหรือวิทยาลัยครูต่าง ๆ เป็นผู้ฝึกอบรมต่อไป